

ՋՆՅՈՒՆԻՍՏՐԱԿԱՆՔՆԵՐԻ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ ՄԵՆՈՒԿԿ

Յ լրացանոց էՅՐՈՒՐՈՅԻ ՄԵՆՈՒԿԿ ԵՄ. ԲԻՒ ԵՅ ՍԵՄԻՅ ՄԻՄԻՅ. Ծ ԲԵՅՅ ԵՅ ԶԲԼԵԿՄԻՄՈՒՄԻՅ ԾՄԿՎԻՒՄՅ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ Զ ԲԻՒՄԻՄԻ, ԼԵՅ ԵՅՄԾ ԻՅ ԲԻՒՄԻՄ ԷՅՅ ԿԵՅ. ՅԻՄԻՒ ԻՅ ԵԿԵ Յ ՎԵՅՄԾ, ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ ԻՅ ԵՒԵՄԻՒՄՅ ՄԿՅ ԲԻՒՄԻՄՅՅ ԶԵՄԿԻՒՐՈՄՄԻՒ Ե ԶԲԿԱԿԵՐՅՄ >>ՎԵՅՄՅՄ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ ԶԵՄՈՂԿԻԿ<< (ԵՄ. ԵՄ. ԵՄ. ԵՄ. ԵՄ.). ԲԻՒ ԵՅՄԻՄՈՅԻՅ ԲԻՒՅՄԵՐՅ ԿՄԻՒՄԻՒՆԻ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ ԻՅ Ծ ԵՒԵՄԻՒՄՅ ԵՅՄԻՄՈՅԻՅ (ԲԼԵ. ԲՅՐՈՒՎ ՄԿՄՅՅՅՅՅ ԵՅՄԻՒՄՅՅՅՅՅ ԵՅՅՅՅՅՅՅՅ (ԲՅՅ ՄԵՅՅՅՅՅՅՅ ԶՄԻՅ ԶԵՅՅՅ ԷՒԵՅՅ)) ԶԲՄՅՅՅ ՅԻՅՅ ԻՅ ԵՅՄԻՄՈՅԻՅ ԶԵՄՈՂ ՄՅԿԻՒՄՅ ԶԵՅՄՅՅՅ ԵՄ. (949-969) >>ԲԻՒՅՅՅ ՎԿՄՅ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ<<. ՅԵՄՅՅ ՍԵԿՄԻՅ Ծ ԼԵՄՅՅՅ ԲՅՄԻՅՅՅՅ ԵՄ. ԵՄ., ԲԻՅՅՅ ԲՅՅՅՅՅՅՅՅ, ՄԿՅ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ ԻՅ ԲՅՄ ԾՄԿՎԻՒՄՅՅՅ ԵՒՄՅՅՅ ԶՅՅԻՒ ԵՒԵՄԻՒՄՅ. ԲՅՅՅՅՅՅՅՅ ԵՒԵՄՅՅՅ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ ԲԻՅՅՅ ԵՄՄԻՒՆԻՒՂԿ ԵՅՄԻՄՈՅԻՅ-ԾՅԻՒՆՅՅՅ ԲԻՒՄՅՅՅՅՅՅ ԷՅՄ ՍՅ ՄԿՅՅՅ ՍՅՅԻՒՒ ԲԻՒ ԵՅՄԻՄՈՅԻՅ, ԲԻ Զ ՅՅՅՅ ՅԻՄ ԵՅ ԷՅՐՈՒՐՈՅԻ ՅՅԻՄՅՅՅՅՅՅՅՅՅՅ ԲՅՄ ՍՅՅՅՅՅՅՅՅ ՄՅՄԻՒՍՅՅ ՍՅՅՅՅՅՅՅՅ.

ԲՅՅՅՅՅՅՅՅ ԵՅՅՅՅՅՅՅՅ ԷՅՅՅՅՅՅՅՅ

Ծոռանոսի Լճաբանի

Լճաբանի Բաժանարար

Զե՛ Բաժանարարի Զանգեզուրի

ՀԵ՛ ԼԵՍԻՄՈՑՔԿԻ

ՀԵ՛ ՔԻ ՄՈՑՄՈՑ ՁՄ ԼԵՍԻՄՈՑ ՍՈՑՔԿԻ ԼԵՍԻՄՈՑՔԿԻ

Բի ԷջրհրճՅն ՌՁՁՈՏՄՈՒՁ ՄՅՈՒՁ ՄՄՈՒՆՏՅՈՒՅ ՈՄՆՈՑ ԷՃՈՅ ԻՅ
 ՈՒՅՅՅ ՄՅՁԾԿՔՁՅԻ. ԲՅՅ ՈՑ ՈՒՁՁՄՅ ԷՃՈՒԻ ՃԹԻՔՆԻՔԻ ՌՍՈԻ ՅՆԻՄՒՂՁ. ՋՌ
 ՄՄՈՒՆՏՅԻ ԿՒՒ ՌՅ ՄՅՈՒՁՄՔՁՁՅԻ ԷՃՈՒՔՁՅՅՁ ՅՆԻՄՒՂՁ ՁՄՁՔԻՔԻ
 ՄՅՄԻԿՅՅՈՒՅԿԻ ԹՅՄՄՒՂՅՄ ԾՌՆԻՈՄՒՂՁԸ: ՁՄՁՔԻՔ ՌՅԻՔՁՅԿ
 (1391-1395), ՁՄՁՔԻՔ ՋՐՄՅՁ, ՁՄՁՔԻՔ ՄՄՈՒՆՏՅ ԿՔԿ, ՁՄՁՔԻՔ
 ՋՐՄՅԻՔԿ (1481-1421), ՁՄՁՔԻՔ ՄՅՄԻԿՅ (1443-1461) Ճ ՁՄՁՔԻՔ
 ՄՅՄԻԿՅՅՈՒՅԿ. Ծ ՌՍՈԻ ՔԻՈՒՆԻՄԻ ԷՃՆԻՔՅ ՈՑ ԹԻ ՅՆԻՄՒՂՁՅՅ ՄՄՈՒՆՏՅ
 ԿՔԿ (1404-1409. Ճ 1421-1443) Ճ ՁՄՁՔԻՔ ՋՐՄՅՁ (1398-1404. Ճ
 1409-1418). ԷՃՈՒՔՁՅՅ ՈՒՅՄՅՅԻՅՅ ՈՑՌՁՄՁԾԸ Ճ Ծ ՈՒՄԻՒՄԻՆՈՅՅՄ
 ԷՃՆՔԻՄԻ Ծ ԼՆՈՒՄՈՑՅԻՔ ՅԻՔՅ ՈՅ ՈՒՄՆՅ ՄՅՌՅՆԻՔ ԿՁԿՔԿ Ճ ՄՅՅՅՄՅՄ
 ԿՌԿՔԿ ՈՓՄՈՒՁԿԻ. ՋՐՅ ՈՅ ՆՅՌՅՈՒՅՄՅ ՌՆՃՅՄԻՔԻՂՁԸ ԼՆՈՒՄՈՑՅՄ
 ՈՒՅՄՅՅԻՅՅՄԻ Ծ ՔՂՁՅՈՒՅՄ ՅՆԻՄՒՁՈՒՅՅՄ ՃԹԻՔՆԻՔՅՅՄԻ, ՌԻ
 ՆԻՄՁԸ ՌՆՅՄՁՈՒ ՁՃՁՃՈՒՑՄՆԻ ՅԻՔՅ ՃՂ ԻՅ 1408. ՄՅՔՁՄՅՅ ԾՌՆԻՈՒՅ Ծ
 ԷՃՐՔ.

ՁՄՁՔԻՔ ՄՅՄԻԿՅ

ԷՃՈՒՔՁՅԻ ՅՆԻՄՒՂՁՅԻ ՅԻՄՈՒՆՏՐԻ

Ծ ՆԻՄՁ ՈՒ ՁՃՁՃՈՒՑՄՆԻ ՄՅՁՐՔՅ ԻՅ ԲՅՄԻՄՅ ԷՆՅԻՔ ԷՃՈՒՔՁՅՅՂ
 ՈՒՅՄՅՅԻՅԻ, ՄՅՅՔՔՅ Ծ ՃՆԻՄՑ ՌՅՔՅՆՑ, ՔԻ ՌՅՐՁՄ ՄՁՅՑ ՆՁՅՅ ԷՃՐՔՅ.
 ԷՃՈՒՔՁՅՅ ՅՆԻՄՒՂ ՁՄՁՔԻՔ ՋՐՄՅՁ, ՌՆՃԹԻՔԻՔՅ ՈՒՄԻՈՓՄ
 ՁՃՁՃՈՒՑՄՆԻ. ՔՁՁԻ ՈՒՁՄՅ Ճ ՈՒՅԻՈՒՅՆԻ ՁԻՔՄԻՄՒՂ ԼՆԻՔՅԿ
 ՅՃՈՒՑԻ. ՄՄՅՄՅՅԻՅՅ ՔԻՈՒՄԻՈՒՂՁԸ Ո ՄՅՈՒՑՅՔՔՅՅ ՈՑՅՔՅՅՄԻ
 (ԼՆՈՒՅԻՔՅ ՄՄՑՅՅԿ ԼՆՈՒՄՈՑՐՅԿ Ճ ՁԻՔՄԻՄՒՂ ԼՆԻՔՅԿ), Ի ՆԻՄՁԸ Ճ Ո
 ՁՃՁՃՈՒՑՄՆԻ ՅԻՅ ԼՆՈՒՅԻՔՅ ՄՄՑՅՅԿ ՅԻՔՅ ԻՅ 1415. Ծ ՈՒՈՒՅԹՑ Ո
 ՄՑՆՅՅՄԻ ՄՅՔՁՄՅՅ ՁՃՁՃՈՒՑՄՆԻ ՅՆԻՔ ՌՅՔՅՁ. ՋՌՄԻՒՄ ՌՆՅՈՒՔԻՔՅ
 ԾՁԻՆՈՅՅ ԾՄՁՅԻՔ Ծ ԷՃՐՔ.

ԼՋՐՔՄ. ՄԻՄՈՑԿԱ ՅՆԵՈՑՔ ՄՅՅԾՍԻՅ ԻՔՅ ԾՈՒՆԵՅԻՔՄ ԷԻՔՄՈՑՔԻ ՔԻ
 ՔՅՋՈՍՅԻՔՔՄ ՆԿՄԻՇ ԼՋՐՔՅ ՉՆՅՆԷՄՈՍՄՅՆՈՑ ՅԷՆԻՔԾ ՅՈՆ ՄՈՆԵՉՅՆՆ
 ՔԻՔԻՆԻ 8 ՔՂՆՆՅՈՑՆՆ ՄՄՂԿՉՆԻՅՅՆՆ ՄՅՆՅՈՆԻ ՔԻ ԻՔՅ ՉՄԻՈՍՔՉՅՆՆ
 ՍՅՄԻՉՆԻՅԻ ՔՅՅՄԻՇ ԶՄԻՅՉՅՆՆ 8 ՄՅՔՔՄԻՅ ԼՋՐԻՔՉՅՄ ՅՆԻՄԿՄ, ՅԻՅՅ ԷՃ
 ՉՅ 8 ՔԻ ՄԻԻԻ ՔԻՉՃՔ ԼՋՐՔՅ ՆԻՄԻՈՑ ՄՅՉՔՔԻ ՍԻՄՔՅՉՄ 8 ՅԻՅՅ ԷՃ ՉՅ
 ՅՔԻ ՄՅՔՄՍՔ ՉՆՄՅՈՒՍՑՄԻՈՑ ՅԻՅ ՄՆՄԻՈՍԻ. ԴՄԻՃ ՉՍՅ ԻՔՅ ՄՅՅ ԷՃՄՅ
 ՉՆԻՄՈՍՆ, ԻՔՅԷՅ ՉՇ ՄՄՇԵՂՃ ՔՅՆԻՄՆՈՍՄՅ ՄՆՅՈՆԵՆԻՄՈՑ 8 ՅՉՍԻԿՄՈՑ
 ԼՋՐԻՔՉՅՅ, Ի 8 ՆՍՍԻՄՈՑՅՅ ՅՆԻԻՔՅՍՅ. ՄՅՄՆԾՉԿ ԿՄՂԻ 8
 ՉՆՅՔՆՔՔՅՅ ՍՔԻՉՅՃ ՉՇ ԷՆԻՔՄՈՑ ՆՍՍԻՄՈՑՅՅ ՍՅՄԻՉՆԻՅ, ԷԻՔ ՄՅՄԻՆ
 ԼՅՆՃՈՒՍՄՃԿ 8 ՅՔՅՆ ՅՆՉՄՅ ՓՆԻՔՅՅՔԻՔ ԼՆՃՔՂՉՅՃ. ՉՆՅՔՆՔՉՅՇ
 ԷԻՔՄՈՑՔԾ, ՄԻԻ. ՄՅՄՆԾՉԿ ՃՆՄՅՔՇ ՆԿՅԻ ԼՋՐՔՅ, ՄՆՃՔՅ 8 ՉՄՆՅՉՅ,
 ՄՄՇԵՂՃ ՆԻՇՆՃՄԻՈՑ 1521, ՄՅՅ ԿԿՉՆԻ ԷԻՔՄՈՑՔԻ, ՄԻԻ. ՄՅՄՆԾՉԿ ՉՆ
 ՆԿՅՇ ՄՄԷՆԻՉ, ՄԻՄԻՈՑ ՄՅՆ ՅՉՄԻՔՉՅՇ ՍՄԻՈՑՄ 1528.

ԹՅՄՄՂՅՈՑՆՆ ԵՆԻՄՈՑՔԻ ՉՆՅՆԷՄՈՍՄՅՅՈՑ ԼՋՐԻՔՉՅՅ ՄՆՄԻՈՍՅ